

ECKERÖ KLEMETS UDDHAGA

Kiviröykkiön kaivaus

Mats Dreijer 1954

B e r ä t t e l s e

över utgrävningen av högarna 7 och 8 på gravfältet i Klemets Uddhaga i Eckerö, Torp år 1954.

Det första gravfältet från yngre järnåldern upptäcktes i Eckerö Torp år 1951. Det omfattade 10 högar och ligger i Backans Uddhaga ca 4 km SW om byn på Eckerölandets södra udde. På 600- och 700-talen har en vik av havet från söder delat denna udde i två långsmala delar och innerst i viken ca $1\frac{1}{2}$ km från nuvarande strandlinjen har den förkristna bosättningen ägt rum. År 1952 upptäcktes gravfältet i Klemets Uddhaga omfattande 16 högar och 1953 blev gravfältet i rån mellan Hinder-Bengts och Markusas, ca 400 meter norr om byn, känt. Det omfattar 15 gravmonument.

Gravfälten i Uddhagarna ligger i en gammal slätteräng, som nyttjades för höfång ännu i början av 1900-talet. Nu håller barrskogen på att taga ängen i besittning. Strax öster om gravfältet i Klemets Uddhaga löper en 5-10 meter bred försumpning, ett gammalt dike förmodligen, och ca 50 meter åt NO är marken ojäm. Den täta buskvegetationen omöjliggör ett säkert iakttagande av markytan, så man kan inte urskilja några hustomtingar. Men några provgropar visade kolpartiklar och svartjord av en art, som tyder på, att boningshus funnits på platsen. En tydlig hustomting har jag dock tidigare sett och antecknat här, enligt anvisning av lantmätare Bertel Fagerlund, men denna kunde jag nu inte hitta i den rika vegetationen. Ca 250 meter längre åt NO ligger gravfältet i Backans Uddhaga.

Gravfält 7.

Graven mätte 6 meter i diameter och 50 cm i höjd. I den 10-15 cm tjocka grästorvens yta syntes, förutom några enstaka kanter av vanlig klumpsten, ett vackert stenklot (Fig. 1). Klotet, som hade dimensionerna 30 x 21 x 17 cm, låg till mer än hälften nedsjunket i torven i högens SO-del, en meter från centrum, där gravurnan var placerad. Det är tänkbart, att det glidit ned från högens topp.

Sedan torven skalats bort blottades en vacker, regelbunden stensättning (Fig. 2). I stensättningen mitt stod gravurnan, fylld med brända ben och täckt av en liten grånstensflisa. Under urnan låg en bronskedja. Det fyndförande benlagret sträckte sig ca en meter åt alla håll från gravurnan med koncentration strax öster om densamma. Sotförekomsten var anmärkningsvärt liten. Fynden lågo alla i nivå med urnans botten.

Fynden utgjordes, förutom av gravurnan och 1450 gram brända ben, av 35 pärlor, varav 18 av brons, resten av glas, bronskedja med enkla, runda länkar, 25 cm lång, fyra små rektangulära beslag av brons, trekantig bronsskiva med två hål, det ena hålet hade två länkar av bronskedjan kvarsittande, fyra bronsringar och elva järnnitar, hela och fragmentariska.

Avsaknaden av karneolpärlor tyder på, att graven tillhör vendeltid.

Gravhög 8.

Liksom föregående grav täcktes denna av ett 10-15 cm tjockt torvlag, under vilket en regelbunden, omsorgsfullt lagd stensättning blottades (Fig. 3). Några centimeter SO om

centrum låg en 70 cm lång håll överst. Den kan ha varit rest på högen. Högen mätte 6 meter i diameter och 44 cm i höjd.

Stensättningen bestod av mindre stenar. Vid bottnen i centrum framträdde en krets av större sten, drygt en meter i diameter (Fig. 4). Nära kretsens mittpunkt stod gravurnan, täckt av en 3 cm tjock sandstensflisa. Urnan var helt oskadad, där den placerats i ett omsorgsfullt byggt hålrum av klumpsten (Fig. 5, 6 och 7). Gravurnan var fylld med brända ben och bålolja och ett 10-15 cm tjockt sot och benlager sträckte sig från urnan till stenkretsens inre kant. Rätt mycket kolbitar förekommo. De brända benen vägde tillsammans 4600 gram, en anmärkningsvärt hög vikt.

Fynden utgjordes, utom gravurnan och de brända benen, av ett fragment av ornerad benkam, fragment av mindre lerkruka, 44 järnspikar och nitar samt en lertass. Denna hade egendomligt nog - slagits sönder. "Tårna" anträffades ett par decimeter öster om gravurnan, medan tassen i övrigt låg under kanten av en sten i stenkretsen. Se specialplanen över högens centrum. Det fyndförande sot- och benlagret var 10-15 cm tjockt och svart. Det sträckte sig inte utom stenkretsen.

De undersökta gravhögarna 7 och 8 återställdes det yttre. Fynden äro katalogiserade under huvudnummer 259.

Två plankartor biläggas.

Mariehamn den 13 januari 1955

Landskapsarkeolog M. Dreijer.

1. Stenklotet i hög 7 fr. S0
F.2218

2. Stensättningen i hög 7 fr. S.Obs.
stenklotet t.h.in situ. F.2223

3. Stensättningen i hög 8 fr. SW
Film 2217

4. Stenkretsen i hög 8 fr.SW.F.2222.

5. Gravurnan i hög 8 in situ fr.
W. Film 2219

6. Samma gravurna fr. NW. F.2221.

7. Samma gravurna fr. WNW.F.2220.